

20.11.2025

Eduskunta
Maa- ja metsätalousvaliokunta

ELINTARVIKETEOLLISUUSLIITON LAUSUNTO VALTIONEUVOSTON TULEVAISUUSSELONTEON ENSIMMÄISESTÄ OSASTA (VNS 7/2025 vp)

Elintarviketeollisuusliitto kiittää mahdollisuudesta lausua tulevaisuusselonteosta.

Selonteossa kuvataan kattavasti erilaisia skenaarioita toimintaympäristön kehityksestä. Yhteiskunnallisten murrosten keskellä selviytyminen edellyttää yrityksiltä kykyä sietää erilaisia shokkeja, joita syntyy muun muassa ilmastonmuutoksen ja geopolitiittien jännitteiden seurauksena. Liiketoiminta pitää sovittaa yhteen luonnon kantokyvyn kanssa. Uuden teknologisen aallon hyödyntäminen edellyttää uusia innovaatioita ja uutta osaamista elintarvikealalta.

Elintarviketeollisuuden yritykset ovat alttiita pienillekin toimintaympäristön heilahduksille, sillä alaan vaikuttavat niin säädösympäristössä tapahtuvat muutokset, säästä johtuvat alkutuotannon satovaihtelut kuin geopolitiittiset tapahtumat. Ala on riippuvainen myös toimivasta logistiikkaketjusta. Selonteon eri skenaariot korostavat ruoka-huollon tärkeyttä koko yhteiskunnan kriisinsieto- ja mukautumiskyvylle nopeasti muuttuvissa tilanteissa.

Geopolitiikka vaikuttaa markkinoihin

Ruuan kansainvälisen kaupan ennustetaan kasvavan tulevaisuudessa, koska ruuan tuotanto ja kulutus eroavat entistä enemmän maantieteellisesti toisistaan. Toimiville kansainvälisille elintarvikemarkkinoille sääntöperusteinen maailmantalous luo kestävän perustan. Tämä perusta horjuu tänään, mitä kuvataan selonteon eri skenaarioissa.

Olemme siirtymässä vakauden ajasta kohti epävakauden aikaa, jossa voi esiintyä odottamattomia tilanteita enenevässä määrin. Ruoka-alan yritysten on jo pitänyt sopeutua siihen, että sääntöperusteisuus heikkenee, protektionismi lisääntyy sekä äärimmäiset sääilmiöt yleistyvät.

Kansainvälinen kauppa on erottamaton osa ruoka-alaa. Selonteossa ei tunnisteta riittävästi sitä, että lähellä tuotettavien raaka-aineiden lisäksi ruokajärjestelmä on riippuvainen maailmalta saatavista tuotantopanoksista. Nyt geopolitiikka on astunut mukaan kolmanneksi elintarvikkeiden hintaa määrääväksi tekijäksi kysynnän ja tarjonnan ohella. Elintarviketeollisuusyrityksissä on viime vuosina pitänyt huomioida geopolitiittiset riskit aiempaa vahvemmin. Riskinhallinta ja jatkuvuudenhallinta ovat yritysjohdon arkea.

Kansainväliset epävarmuudet ovat jo lisänneet epävakautta markkinoilla ja ovat johtaneet suuriin raaka-aineiden ja tuotantopanosten hintavaihteluihin sekä vaikuttaneet

globaaliin ruokaturvaan. Geopolitiikka vaikuttaa yritysten ja kuluttajien luottamukseen meillä ja muulla.

Valtioiden toiminta on muuttunut viime vuosina. Ukrainan sodan ja sään ääri-ilmiöiden vuoksi moni maa on asettanut vientirajoituksia elintarvikkeille kasvavissa määrin.

Ruokaa voidaan käyttää myös painostusaseena kauppapoliittisissa kiistoissa, joihin ne eivät alun perin liity. Kiistoilla on suoria ja epäsuoria vaikutuksia ruoka-alaan myös Suomessa.

Huoltovarmuutta ja kilpailukykyä ennakoitavalla toimintaympäristöllä

EU:n elintarvike- ja juomateollisuus on Euroopan suurin teollisuuden ala ja maailman suurin elintarvikeviejä. Yhdysvallat on EU:n toiseksi suurin elintarvikkeiden ja juomien vientikohde ja olennainen kumppani. Kiina on myös keskeinen toimija ruokamarkkinoilla niin ostajana kuin raaka-aineiden myyjänä. Eurooppalaisen teollisuuden kilpailukyky maailmanmarkkinoilla on heikentynyt suhteessa Yhdysvaltoihin ja Kiinaan.

Eurooppalaiset elintarvikeyritykset ovat keskimäärin alttiimpia geotalouden muutoksille, koska EU on avoimempi kaupalle ja riippuvaisempi energiasta, raaka-aineista ja teknologiasta muihin alueisiin verrattuna.

Kun maailmalta meille rantautuvat riskit ovat kasvussa, kotoperäistä poliittista riskiä ei pidä kasvattaa epävakautta luovalla sääntelypolitiikalla. Yritykset tarvitsevat ympärilleen ennakoitavan säädösympäristön ja mahdollistavan lainsäädännön. Elintarvikealan yrityksillä pitää olla edellytykset markkinaehtoiseen liiketoimintaan. Vain kannattava yritys voi tehdä kestäviä investointeja ja huolehtia ruoantuotannosta poikkeustilanteissa. Suomella ja ruoka-alalla on paljon annettavaa koko Euroopalle, sillä pystymme tarjoamaan ratkaisuja moniin aikamme yhteisiin isoihin kestävyys- ja vastuullisuushaasteisiin.

Elintarviketeollisuus on olennainen osa Suomen huoltovarmuutta ja omavaraisuutta. Alan merkitys on tunnistettava elinkeino- ja teollisuuspolitiikassa. Näin meidän on mahdollista olla tuontia korvaavaa teollisuutta ja vauhdittaa elintarvikevientiämme.

Selonteon skenaariot korostavat sitä, että kriittisestä infrastruktuurista, kuten energian ja veden saatavuudesta, liikenneyhteyksistä ja logistiikasta sekä tiedonkulusta on huolehdittava. Alkutuotannossa tärkeiden tuotantopanosten, kuten lannoitteiden ja rehun, saatavuus on turvattava. Skenaariot sivuuttavat elintarvikehuollon näkökulmasta kriittisen kotimaisen jalostavan teollisuuden roolin. Alkutuotanto ja kotimainen teollisuus ovat riippuvaisia toisistaan.

Osaamistason nosto elintärkeää

Osaavan työvoiman saatavuus on edelleen keskeinen kasvun mahdollistaja elintarvikealan yrityksille. Elintarvikealan muuttuviin osaamistarpeisiin vastataan yritysten tarpeita vastaavalla koulutuksella sekä yritysten, oppilaitosten ja viranomaisten yhteis-

työllä. Lisäksi tarvitaan enemmän myös korkeakoulutason koulutusta jo työssä olevien työntekijöiden osaamisen kehittämiseen. Näin voidaan vastata selonteossa esiin nostettuun tarpeeseen osaamistason nostosta.

Hyödynnetään sekä eläin- että kasvitutannon mahdollisuudet

Ruoka-alan ensisijaisena tehtävänä on tuottaa ravintoa kasvavan globaalin väestön tarpeisiin. Suomella on erinomaiset mahdollisuudet toimia tulevaisuudessa kokoaan suurempana ruokaturvan tuottajana ja kasvattaa elintarviketuotantoaan, kun ilmastonmuutos vaikuttaa tuotanto-olosuhteisiin globaalisti. Tätä mahdollisuutta ei tunnisteta selonteossa riittävästi. Ilmastonmuutos ja sen myötä lisääntyneet sään ääri-ilmiöt, kuten kuivuus ja luonnon monimuotoisuuden köyhtyminen, haastavat eurooppalaista ruuantuotantoa.

Kestävä ja kannattava ruuantuotanto sekä elintarvikkeiden jalostus tarkoittavat Suomessa sekä eläin- että kasvitutannon mahdollisuuksien hyödyntämistä laajasti. Elintarviketeollisuuden ja maatalouden sivuvirtojen käyttöön ottaminen biokaasun tuotannossa on keskeinen osa vihreän siirtymän kokonaisuutta, mikä nousee perustellusti selonteossa esiin.

Yhteiskunnan pitää tarjota kannustimia kestävämmälle ruuantuotannolle. TKI-rahoitusta on saatavana uusien ruuantuotantotapojen ja elintarvikkeiden kehittämiseen. Vähähiilisten toimintatapojen edistämiseksi ja tuotetarjonnan lisäämiseksi on varmistettava investointituet kotimaisten raaka-ainevaihtoehtojen ja kestävien ruokainnovaatioiden jatkojalostukseen sekä niiden tuotannon skaalaamiseen teollisessa mittakavassa. Kotimaista raaka-aineomavaraisuutta on parannettava myös kehittämällä ja jalostamalla elintarvikekäyttöön soveltuvia kasvilajeja.

Kunnioittavasti

ELINTARVIKETEOLLISUUSLIITTO RY

Mikko Käkelä
toimitusjohtaja

Lisätietoja:

Yhteiskuntasuhdejohtaja Jukka Ihanus, jukka.ihanus@etl.fi, puh. 050 463 9929